

BAMBLE KOMMUNE
Postboks 80
3993 LANGESUND
Att.Mette Savio Halvorsen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Trond Eirik Silsand, 35 58 61 73

Tillatelse til organisert tur - Hellås naturreservat - Porsgrunn - Naturlos 2022

Statsforvalteren gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 tillatelse til et større arrangement i form av en organisert tur i Hellås naturreservat 09.05.2022. Det er knyttet vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn

Vi viser til søknad sendt pr epost 03.05.2022. Bamble kommune søker om tillatelse til gjennomføring av en organisert tur til Hellås naturreservat i Porsgrunn. I eposten går det fram at turen arrangeres av «Team Opttur» og har ca 15-20 deltakere.

Vi viser også til brosjyren «Naturlos – ut i naturen 2022», utgitt av Grenland Friluftsråd og distribuert til alle husstander bl.a. i Grenland. Turen til Hellås er omtalt i brosjyren, der det går fram at alle turene er åpne for allmennheten. I brosjyren går det fram at turen vil foregå mandag 09.05.2022, med innlagt matpause.

Det formelle grunnlaget – verneforskrift og naturmangfoldlov

For de aller fleste naturvernområder er det vedtatt en forskrift, med hjemmel i den gamle naturvernloven eller i den nye naturmangfoldloven. Forskriften regulerer bruken av området. Dette kan f.eks. gjelde forbud eller begrensninger av hogst, motorferdsel, jakt, fysiske inngrep etc, og i noen tilfeller også begrensninger for ferdsel og friluftsliv som innskrenker allemannsretten.

Verneforskriften for Hellås naturreservat sier at formålet med fredningen av reservatet er «å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har også særskilt vitenskaplig verdi som referanseområde og er egenartet i form av kalkfuruskog og kalktørrberg/kalktørrang med sjeldne plantearter og funn av flere sjeldne biller tilknyttet skogbunn og død ved. Området har spesiell fauna av årevinger og sommerfugler» (verneforskriftens § 2).

Blant vernebestemmelsene framgår det at «*Bruk av reservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt*» (forskriftens § 3.6). Se nedenfor under avsnittet «vurderinger» for hva som omfattes av «større arrangementer».

Eventuelle unntak fra bestemmelsene i forskriften kan kun gjøres med grunnlag i naturmangfoldloven § 48 (dispensasjon fra vernevedtak). To vilkår må samtidig være oppfylt for at dispensasjon skal kunne gis – 1) tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål, og 2) tiltaket må ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Alle offentlige beslutninger som berører naturmangfold skal vurderes etter prinsippene om bærekraftig bruk i naturmangfoldloven §§ 8-12. Vurderingene skal framgå av beslutningen.

Vurderinger

Verneforskriftens § 3.6 fastsetter et forbud mot «større arrangementer». Hensikten med denne bestemmelsen er å bidra til å ivareta de spesielle naturkvalitetene som finnes i reservatet. Flere av disse naturkvalitetene, slik som f.eks. truede/rødlistede arter av orkideer og andre planter, tåler ikke omfattende tråkk og slitasje. Større arrangementer med mange deltakere har potensial til å medføre større slitasje enn uorganisert friluftsliv, f.eks. dersom arrangementet omfatter rasting med en større gruppe mennesker på steder som ikke er tilrettelagt for dette. Gjennom behandling av en søknad kan Statsforvalteren sette vilkår til en eventuell tillatelse, som bidrar til at slike større arrangementer kan gjennomføres uten å medføre slitasje på sårbare arealer.

Gjennom forvaltningspraksis er grensen for «større arrangement» satt ved 30 personer. Dette betyr at gjennomføring av arrangementer med mer enn 30 personer i reservatet ikke kan gjøres uten at det er gitt en formell tillatelse til dette fra Statsforvalteren.

I søknaden sendt fra kommunen er det oppgitt at turen til Hellås er tenkt å kunne ha ca 15-20 deltakere. Vi antar at dette kan være basert på erfaring med gjennomføring av tilsvarende turer med «Team Opptur». Det kan likevel tenkes at markedsføring av turen gjennom den fulldistribuerte brosjyren «Naturlos 2022» kan bidra til at det blir flere deltakere, kanskje også over 30 deltakere. I så fall vil gjennomføring av turen være avhengig av at det er gitt en formell tillatelse fra Statsforvalteren.

Når det gjelder virkninger på sårbare naturverdier i reservatet, vil de følgende vurderingene være basert på vår lokalkunnskap om dette fra tidligere befaringer og egne undersøkelser i reservatet (jfr. naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget). Informasjon om en del artsforekomster av både truede/rødlistede og andre vanligere arter i reservatet finnes tilgjengelig i tjenesten «Artskart» som driftes av Artsdatabanken. En generell beskrivelse av naturkvalitetene i området framgår av forvaltningsplan for reservatet (Fylkesmannen i Telemark 2009).

Bakerst i brevet er det et kartutsnitt der arealer med sårbar natur er tegnet inn. Dette er arealer som er levested for truede og rødlistede arter som kan dø eller bli sterkt svekket dersom de utsettes for omfattende tråkk ved ferdsel eller rasting.

I søknaden er det ikke oppgitt i hvilke deler av reservatet turen skal gå, og hvor det er tenkt å ha matpause.

Vi antar at turen vil følge de oppgitte stiene gjennom reservatet, og antakelig gå innom det store engarealet midt i området. Dersom turen gjennom reservatet følger eksisterende hovedstier vil det

være liten risiko for slitasje på sårbare naturkvaliteter. Turen bør derfor gjennomføres slik at all ferdsel følger disse stiene. Generelt er Hellås ikke så mye benyttet til friluftsliv. Stiene i området er derfor ikke særlig brede. Breddeutvidelse av stiene kan medføre slitasje på sårbare naturkvaliteter (jfr naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning). Det bør derfor ikke gjennomføres organiserte turer med et større antall deltakere enn 50 i reservatet.

Det er ikke tilrettelagte rasteplasser i naturreservatet. Det er et par «uformelle rasteplasser» der publikum selv har laget til små sitteplasser/sittebenker, blant annet helt i sørøst. Her er det ikke egnet for rasting med større grupper, både på grunn av plassbegrensninger og fordi slik rasting vil medføre slitasje på sårbare arealer. På det store engarealet er det en «haug» som kan framstå som attraktiv for rasting. Denne har imidlertid også sårbar vegetasjon med innslag av rødlistede, truede arter, og kan derfor ikke benyttes til rasting med større grupper. Se også kartutsnitt bakerst i brevet. De andre delene av enga kan benyttes til rasting, men ikke denne «haugen».

Dersom det settes vilkår om at turen kan ha maksimalt 50 deltakere, og at den gjennomføres slik at hovedstier benyttes, og areal med sårbar natur som vist på kartutsnitt ikke benyttes til rasting, mener Statsforvalteren at gjennomføring av turen som omsøkt ikke vil være i strid med vernevedtakets formål, og heller ikke kunne påvirke verneverdiene negativt. Grunnlaget for at det kan gis dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 er derfor til stede.

Statsforvalterens vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Bamble kommune tillatelse til å gjennomføre en organisert tur med inntil 50 deltakere mandag 09.05.2022 til Hellås naturreservat. Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Ferdsel skal som hovedregel foregå på hovedstier, slik de er tegnet inn i kart bakerst i dette brevet.
- Rasting tillates ikke på gule areal tegnet inn på kart bakerst i dette brevet.
- Tillatelsen bør medbringes under gjennomføringen og skal kunne fremvises på forespørsel f.eks fra oppsynsmyndighet.

Tillatelsen gjelder kun dispensasjon fra vernebestemmelsene. Eventuelle andre nødvendige tillatelser (herunder fra grunneier) forutsettes innhentet separat.

Du kan klage på vedtaket

Frist for å klage på Statsforvalterens vedtak er tre uker fra dette brevet er mottatt. I en klage bør det framgå hvordan du ønsker at vedtaket skal endres. Du kan sende klagen til Statsforvalteren.

Med hilsen

Sigurd Anders Svalestad (e.f.)
fagsjef

Trond Eirik Silsand
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens naturoppsyn

Postboks 5672 Torgard

7485

TRONDHEIM

Kart over Hellås naturreservat (rød strek). Gule felter er areal med sårbar natur. Sort stiplet strek er stier. Heltrukken grå strek er kjøreveg.

Beskrivelse av de gule feltene:

- Knauser/skreenter mot Ørvik / jordene i vest
- «Haugen» på enga midt i reservatet, nær stien som krysser enga
- Skreenter og halvåpne arealer mot Norcem/Breviksterminalen i sør, på begge sider av stien